

X. évfolyam/18. szám

2007.09.21.

2007. 37. hét

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabona piaci jelentés	2
A gabonafélék termelői ára	4
Kötési ár a Budapesti Értéktőzsde Árupiaci szekcióján	8
Gabona alapú termékek feldolgozó értéke- sítési átlagára	12
Külföldi piaci információk Keresztessyné Mohr Katalin	14

Készítette:

Keményné Horváth Zsuzsanna

E-mail: Horvath.Zsuzsanna@akii.hu

Napraforgó piaci jelentés	18
--	-----------

A szójabab, a szójaolaj és a szójaliszt különböző
határidőkre szóló kötési ára a

Chicago-i Árutőzsdén

20-21

A növényi olajok heti átlagára a Milánói

Árutőzsdén

22

Nyers növényolaj árak

23

Az európai olajnövény-és daraárak.....

24

Készítette:

Kemény Gábor

E-mail: Kemeny.Gabor@akii.hu

Kiadó:

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci-árinformációs Szolgálat

Magyarország, H-1463 Budapest Pf. 944

Telefon: (0036) 1 476 6092, Fax: (0036) 1

217 8111 Internet: www.akii.hu

GABONAPIACI JELENTÉS

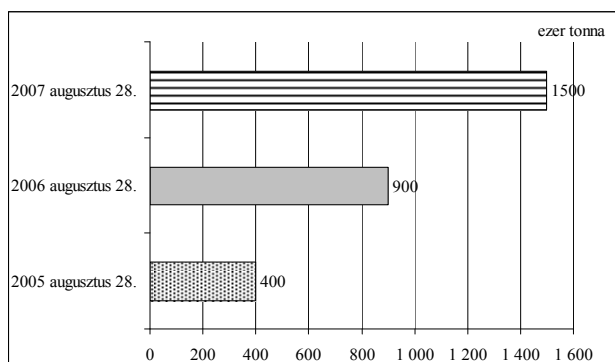
I. Nemzetközi kitekintés

A világ búzatermelése az augusztusi várakozásokhoz képest 610 millió tonnáról 606 millió tonnára csökkenhet. A EU-27-ben 121,8-, Kanadában 20,3 millió tonna búzára számítanak, amely 1-3 millió tonnával marad el az előző hónapban becsültektől. Ausztráliában a korábbi 21-22 millió tonnás búzára vonatkozó becsléseket lefelé módosították. Várhatóan Ausztrália búzatermelése csak 15,5 millió lehet a 2007/2008. gazdasági évben. Amerikában 57,5-, Argentínában 14-, Kínában 105-, Kazahsztánban 14 millió tonna búzatermés várható. Oroszországban és Ukrajnában a korábbi várakozásokhoz képest felfelé módosultak a szeptemberi terméseredmények. A két országban összesen 60,5 millió tonna búza várható, amely mintegy 2 millió tonnával haladhatja meg az előző évi termelést. Ez azért figyelemre méltó, mert nyár elején még jelentős, ár és exportkilátásokat is befolyásoló terméskieséseket (700 ezer-1 millió tonna) prognosztizáltak a fekete-tengeri régióban!

A világ kukoricatermelése 774 millió tonna lehet a 2007/2008 gazdasági évben, 70-71 millió tonnával több, mint a 2006/2007 gazdasági évben volt. A kiugró termelés Amerika és Brazília nagyobb terméseredményével magyarázható. Termeléseszköcsökkenés az EU-27-ben (9 millió tonna), FÁK tagállamokban, Kínában (1 millió tonna) és Argentínában (2 millió tonna) várható.

A kukoricatermés 9 millió tonnás csökkenése az Unióban magas árakat és az import szerepének erősödését hozta a 2007/2008 gazdasági évben.

Kukorica importengedélyek az EU-27-ben

Forrás: ONIC, 2007 szeptember 12.

2007. augusztus 28-ig 1,5 millió tonna kukoricára adtak importengedélyt az Unióban, ami a korábbi évekhez képest jelentős, két-háromszoros mennyiséget jelent.

Az EU-27 búza és kukorica mérlegét vizsgálva is megállapítható, hogy mindkét termény esetén a szűkülő kínálat exportcsökkenést és importnövekedést generált a 2007/2008. gazdasági évben (11-12. ábra). Idén a búzakivitel a várakozások szerint 3 millió tonnával csökkenhet, a kukorica esetén az import 3 millió tonnával emelkedhet 2006-hoz viszonyítva.

II. Kikötői és tőzsdei árak

A gyengébb búza és kukoricatermelés az EU-27-ben jelentősen megemelte a gabonafélék tőzsdei és kikötői árát. A búza németországi és franciaországi kikötői ára (FOB Hamburg és FOB Rouen) 2007 szeptember közepén 125-130%-kal haladta meg az elmúlt 6 év átlagárát. Kukorica esetén 70-100%-os áremelkedés történt. A nagyobb terméseszköcsökkenés és az erős kereslet a betakarítás időszakában további áremelkedést jelez az uniós és hazai piacon egyaránt (5-6. ábra).

A Chicago-i tőzsdén a búza decemberi határidőre szóló jegyzése szeptemberben 12%-ot emelkedett az augusztus végi árszínthez képest (7-8. ábra). A kukoricánál ugyanezen határidőre vonatkozó kötés 3%-ot nöött. A búza nagyobb áremelkedésének hátterében a nemzetközi tendenciákat bemutató részben említett termésprognózisok állnak. Bár mindkét terménynél az erős a nemzetközi kereslet felfelé húzza az árakat, mégis búza esetén a várakozásoknál gyengébb 2007. évi kínálat további áremelkedést generál. Kukoricánál a korábbi terméselőrejelzéseket (771 millió tonna) felülmúló 774 millió tonnás termelés az erős kereslet hatására mérsékelt áremelkedést jelent a világpiacon.

III. A gabonafélék termelői ára

Az étkezési búza termelői ára Magyarországon 57 ezer Ft felett alakult a 37. héten, 98%-kal magasabban, mint az előző év ugyanazon hetében. Az 57 ezer Ft-os árszint a középkelet- és nyugat-európai termelői árak között az egyik legmagasabb. A németországi és az angliai termelői árak 4-7 ezer Ft-tal haladják meg (3. táblázat) a magyar búzárat. A lengyelországi és szlovákiai termelői ár tendenciájában ugyan

követi a hazai árat, árszintje azonban 5-10 ezer Ft-tal alacsonyabb (3. ábra).

A takarmánykukorica termelői ára is az előző évhez képest 10-20 ezer Ft-tal haladja meg az előző évi árat az uniós piacon.

Magyarországon a kukorica betakarításának kezdete nem eredményezett kínálati nyomást és árcsökkenést a 37. héten. Adataink szerint egyelőre gyenge a felvásárlás, a termelők feltehetően, a nagyobb bevétel reményében kívárnak. Úgy tűnik, hogy az importról szóló hírek sem törték le az árakat, hiszen a tőzsdén is, a szeptember 12-17-i megtorpanást követően, újra emelkedésnek indultak a takarmánykukorica különböző határidőre vonatkozó jegyzései. Az Unióban a kukoricatermelés visszaesése, az alacsony intervenció készletek (631 ezer tonna) és az erős kereslet további áremelkedést jelez a kukorica piacán.

III. A gabonalapú termékek feldolgozói értékesítési ára

A búza termelői árának emelkedése a lisztek feldolgozói értékesítési árába 1-2 hónapos csúszással gyűrűzött be (11. ábra). Az alapanyag termelői ára az előző év szeptemberéhez képest 97%-ot, 2007 januárjához képest 81%-ot emelkedett. A lisztek feldolgozói értékesítési ára 2006 szeptemberéhez képest 57%-ot, a 2007. év elejéhez képest 43%-ot emelkedett. A feldolgozók tehát az alapanyagár 100%-os növekedését 50%-os áremeléssel kompenzálták!

1. táblázat

A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 37. HÉTEN *SZÁRMAZÁSI HELY SZERINT

Megnevezés		*Szárma­zási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak - Magyaro.	2007. 36. hét	2007. 37. hét	2007. 37. hét/ 2007. 36. hét (%)
Étkezési búza	tonna	11 130,66	860,12	1 278,73	15 488,11	13 269,51	85,68
	Ft/t	57 893,68	54 333,71	54 409,18	52 735,52	57 327,14	108,71
Takarmánybúza	tonna	-	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica	tonna	-	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-	-
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-	-

*Szárma­zási hely, ahol a gabonát megtermelték

2. táblázat

A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 37. HÉTEN

Megnevezés		Országos				
		2006. 37. hét	2007. 36. hét	2007. 37. hét	2007.37. hét/ 2006. 37. hét (%)	2007. 37. hét/ 2007. 36. hét (%)
Étkezési búza	tonna	30 356,98	15 488,11	13 269,51	43,71	85,68
	Ft/t	28 833,44	52 735,52	57 327,14	198,82	108,71
Takarmánybúza	tonna	3 934,92	-	-	-	-
	Ft/t	26 813,78	-	-	-	-
Takarmánykukorica	tonna	1 300,00	-	-	-	-
	Ft/t	29 692,31	-	-	-	-
Takarmányárpa	tonna	1 024,70	-	-	-	-
	Ft/t	24 264,54	-	-	-	-

**AZ ÉTKEZÉSI BÚZA TERMELŐI ÁRÁNAK ALAKULÁSA
NÉHÁNY KELET-KÖZÉP- ÉS NYUGAT-EURÓPAI ORSZÁGBAN**

hetek	Észtország	Nagy-Britannia	Németország	Szlovákia	Magyarország
Ft/tonna					
19		36 880	35 060	35 830	31 812
20		36 220	35 270	35 710	31 640
21			35 580	36 080	32 369
22			35 720	36 060	
23		35 970	35 790	36 870	33 390
24		38 790	36 480	35 920	
25	31 990	38 390	36 500	36 590	34 090
26		43 070	36 860	34 210	33 330
27	34 710	45 680	37 340	33 890	35 640
28		44 790	38 090	34 330	37 980
29	35 550	50 160	39 110	36 370	42 500
30			41 710	38 970	42 763
31	38 330		44 990	41 100	45 720
32	44 060	55 600	47 640	42 060	49 120
33	44 340	52 720	50 230	43 780	48 680
34	45 150	64 420	52 950	47 670	48 250
35	47 200	64 960	54 040	46 560	52 610
36	48 480		56 580	48 500	52 730
37			61 060		57 327

hetek	Ukrajna	Lengyelország	Lettország	Bulgária	Litvánia
Ft/tonna					
19		46 880		35 000	36 080
20		47 260		35 700	39 290
21		47 280		36 830	39 720
22		46 900		37 210	36 130
23		46 760		37 030	37 200
24		46 290		37 560	42 070
25		45 790		35 940	
26		45 230		36 470	
27		44 350		38 650	39 790
28		43 820		40 570	39 550
29		43 800		45 800	37 690
30		43 090		46 880	36 850
31		43 530	43 070	49 710	39 480
32		44 550	40 360	50 080	42 640
33		46 550	47 520	49 620	43 500
34		49 970	51 580	50 930	47 570
35		50 490	53 470	50 620	47 610
36		52 310	52 530	51 690	52 510
37				52 840	

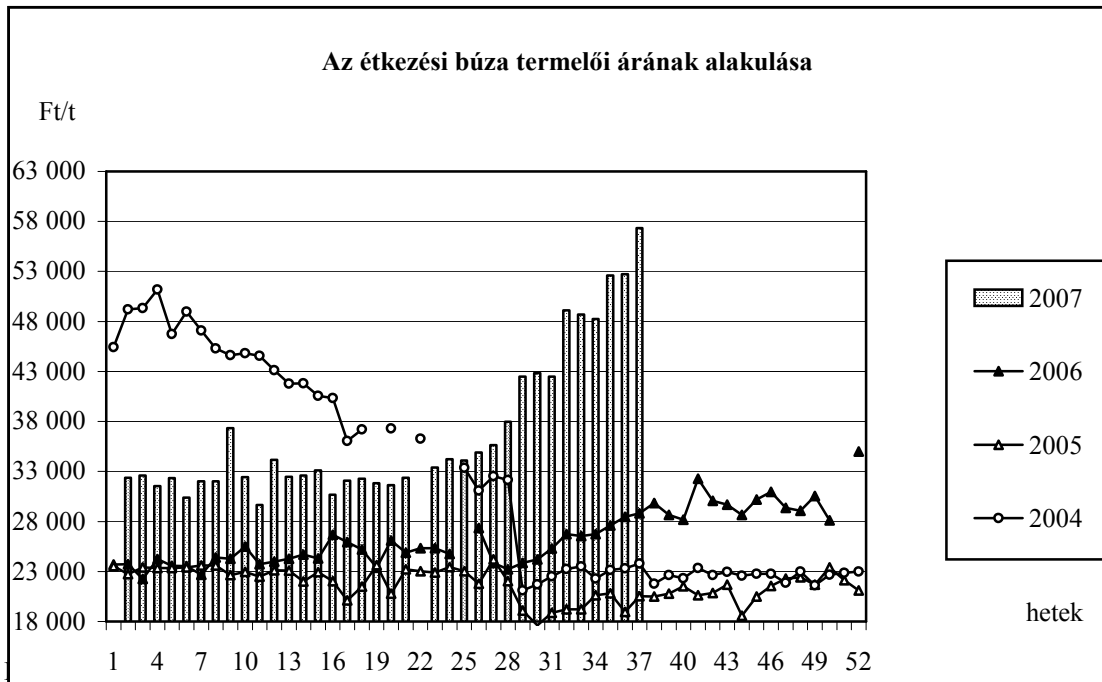
Megjegyzés-az ár a következő standardra vonatkozik:

- hektolitersúly min. 73 kg
- nedvességtartalom max.. 14,5%
- idegen magtartalom max. 7%
- csírázott szemszázalék max. 4%
- Hageberg-féle esésszám min. 220

Eltérések a standardtól:

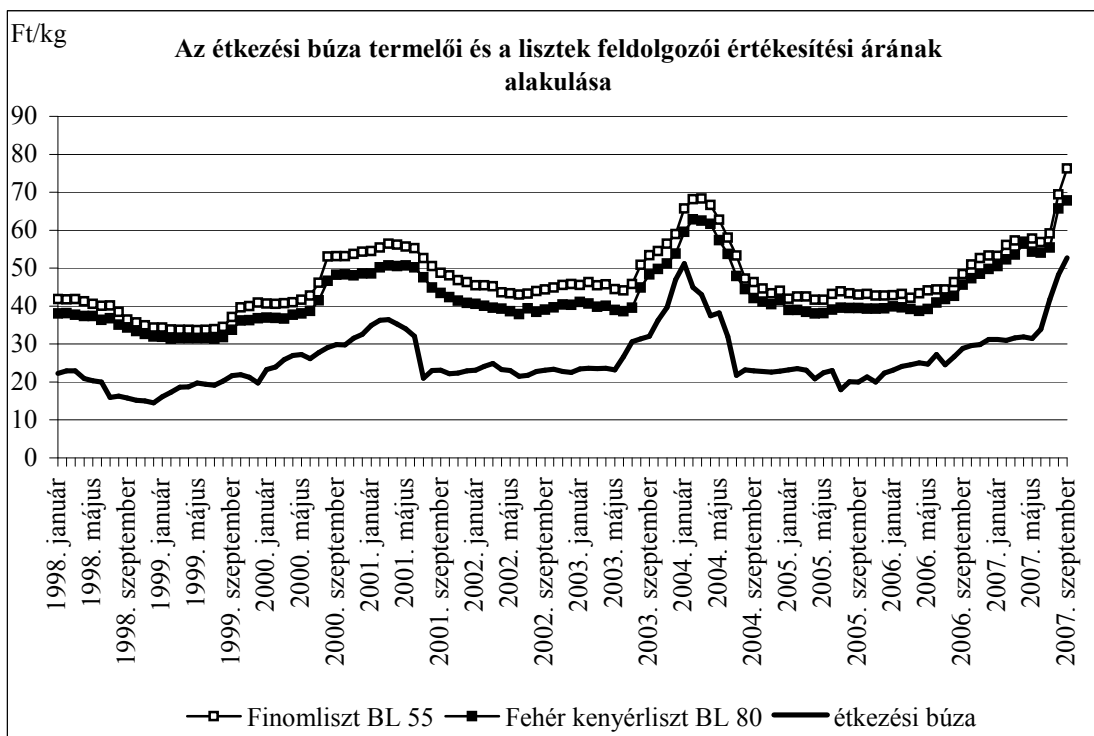
- Bulgária -hektolitersúly min.76kg, nedvességtartalom max.14%, idegen magtartalom max.4%
- Csehország -hektolitersúly min 76kg, nedvességtartalom max.14%, idegen magtartalom 6%, csírázott szemszázalék 2,5%
- Észtország- hektolitersúly 72 kg, Hageberg-féle esésszám 180, csírázott szemszázalék 3%
- Lengyelország -hektolitersúly min.76 kg, idegen magtartalom max. 6%
- Magyarország -hektolitersúly 76 kg, csírázott szemszázalék max. 2%, Hageberg-féle esésszám 230
- Nagy-Britannia -hektolitersúly min.76 kg, Hageberg-féle esésszám 250
- Szlovákia- hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%,
- Ukrajna - 12%-os fehérjetartalom, idegen magtartalom max. 8%
- Oroszország- nedvességtartalom max. 15%,

1. ábra

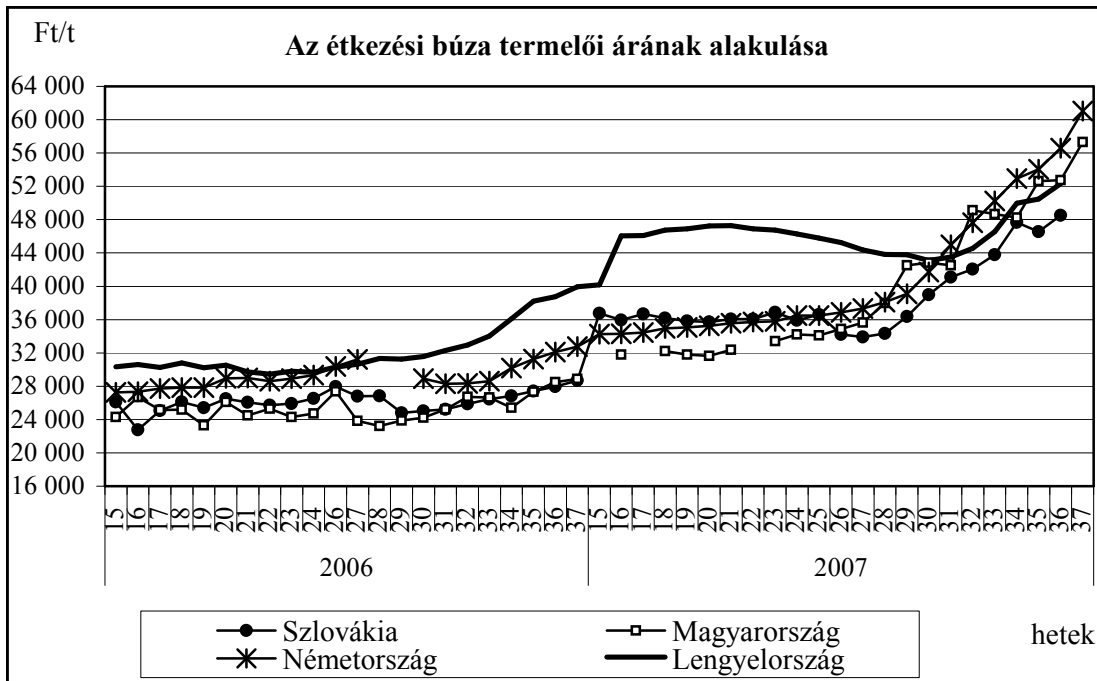
Forrás: PÁIR, termelői ár: ÁFA és szállítási költség nélküli ár

2. ábra

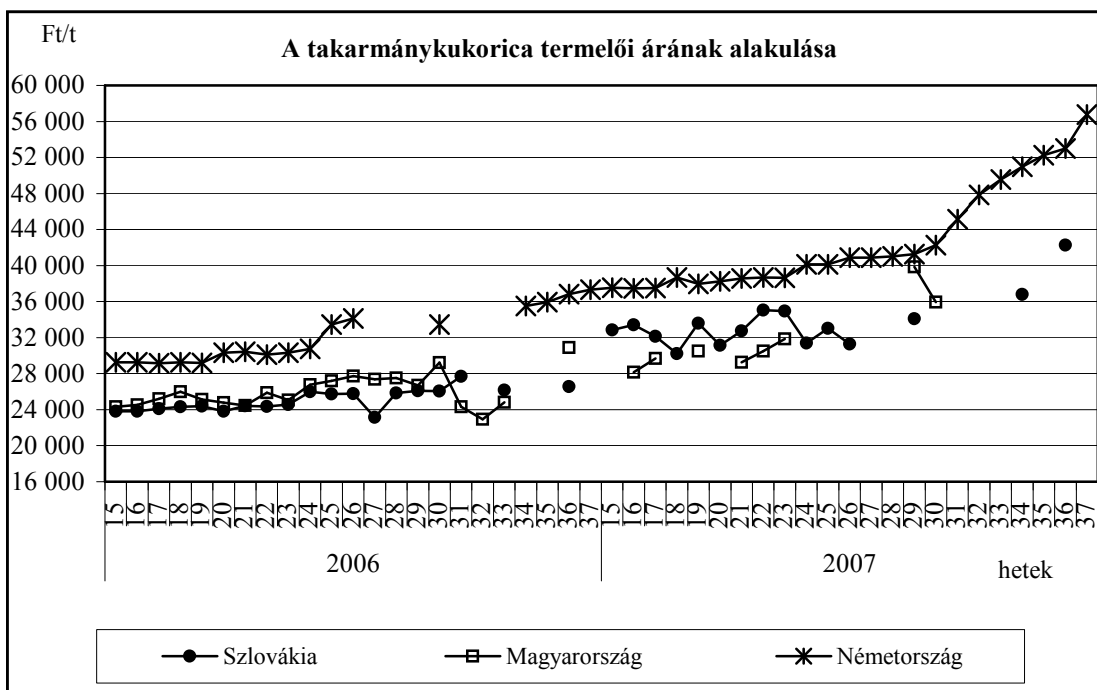
Forrás: PÁIR, termelői ár: ÁFA és szállítási költség nélküli ár

3. ábra

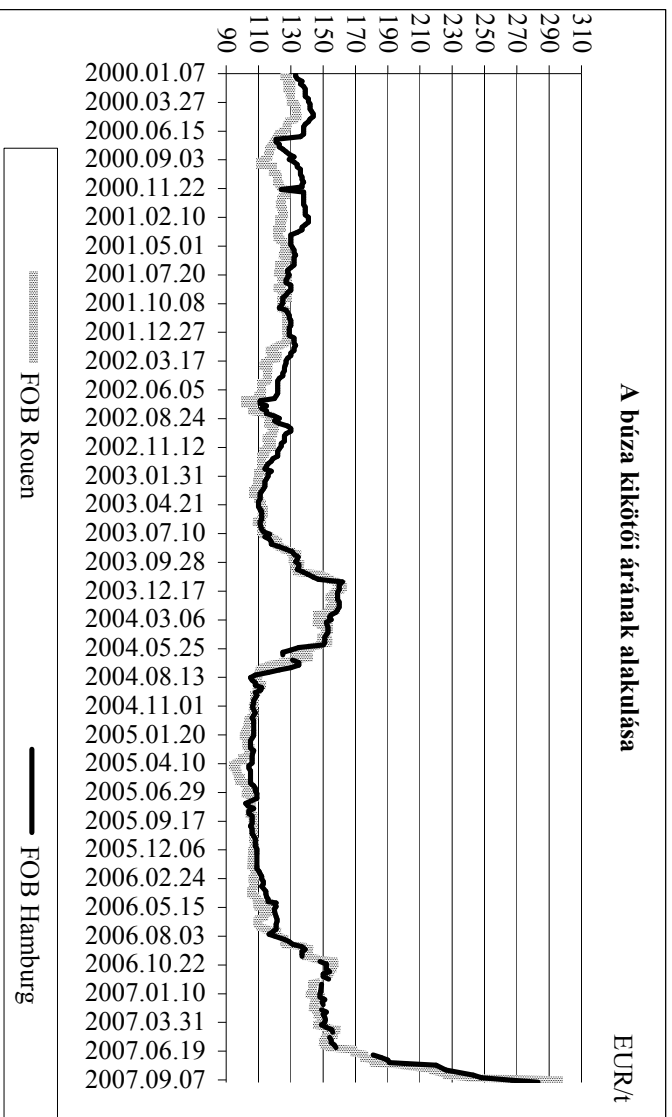
Forrás: AGRIMIS-Portal für Agrarmarkt-Informationssysteme

4. ábra

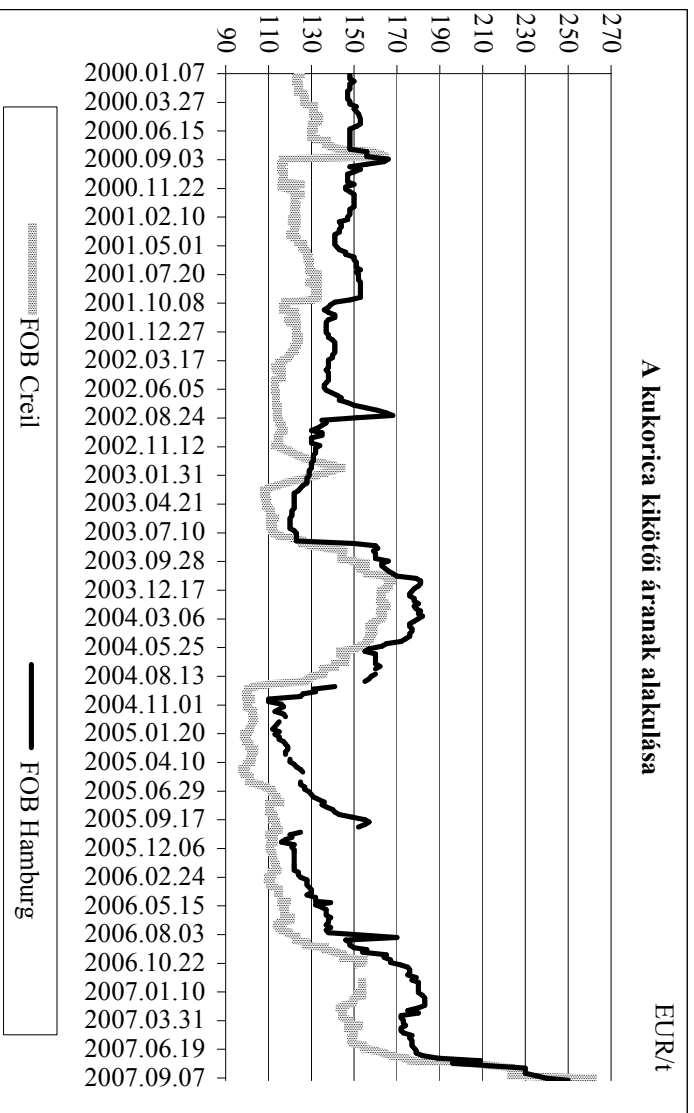
Forrás: AGRIMIS-Portal für Agrarmarkt-Informationssysteme

5. ábra

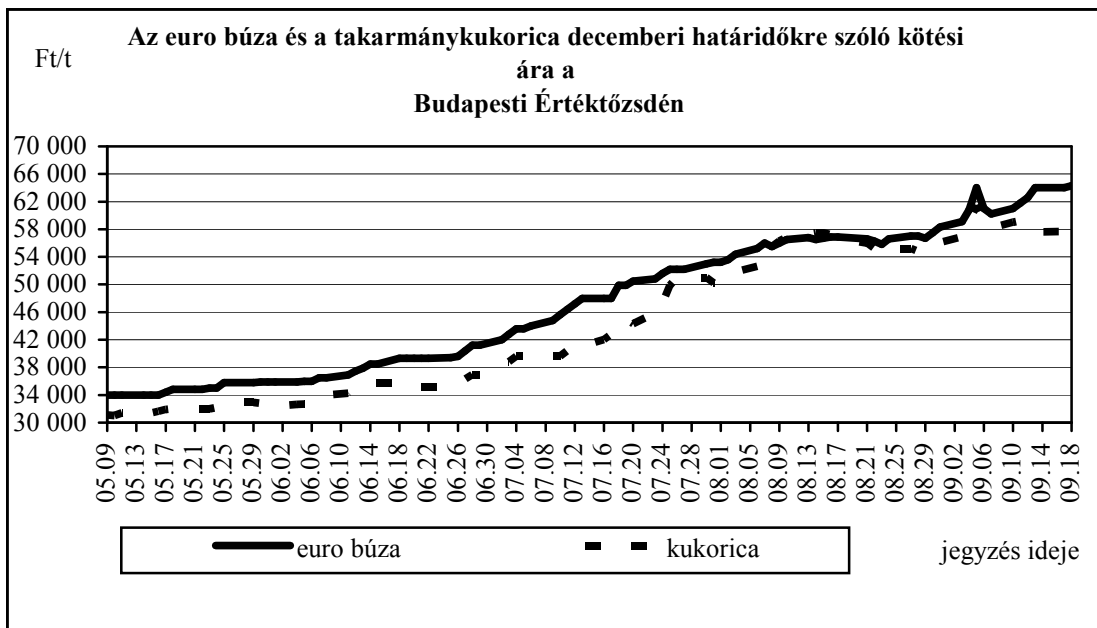
Forrás: HGCA-The Home Grown Cereals Authority

6. ábra

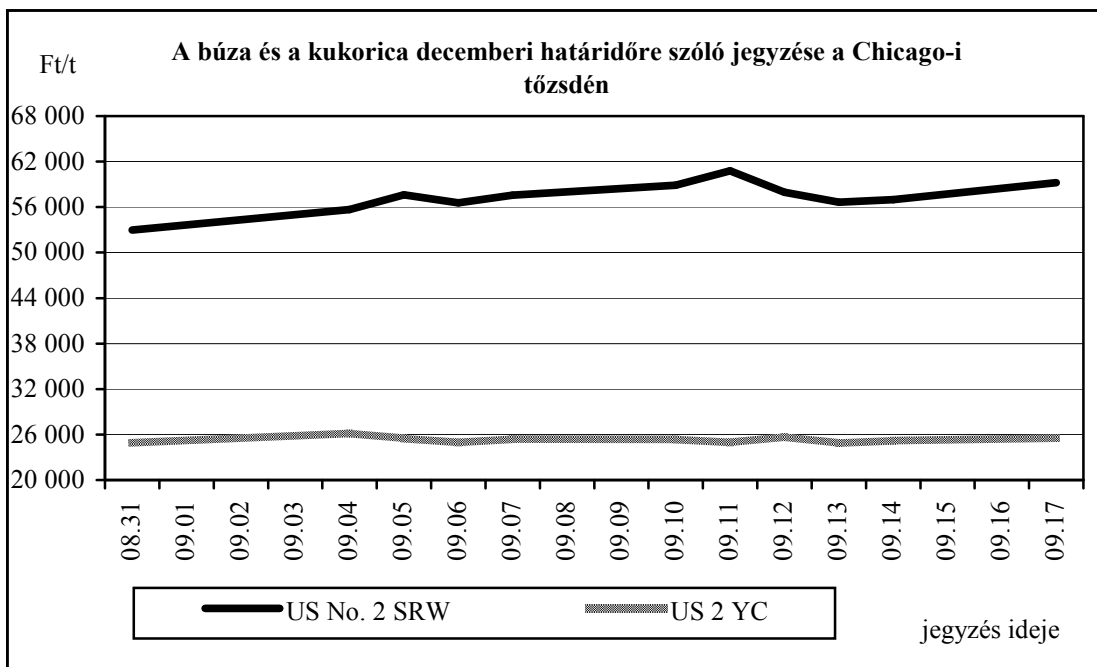
Forrás: HGCA-The Home Grown Cereals Authority

7. ábra

Forrás: BÉT

8. ábra

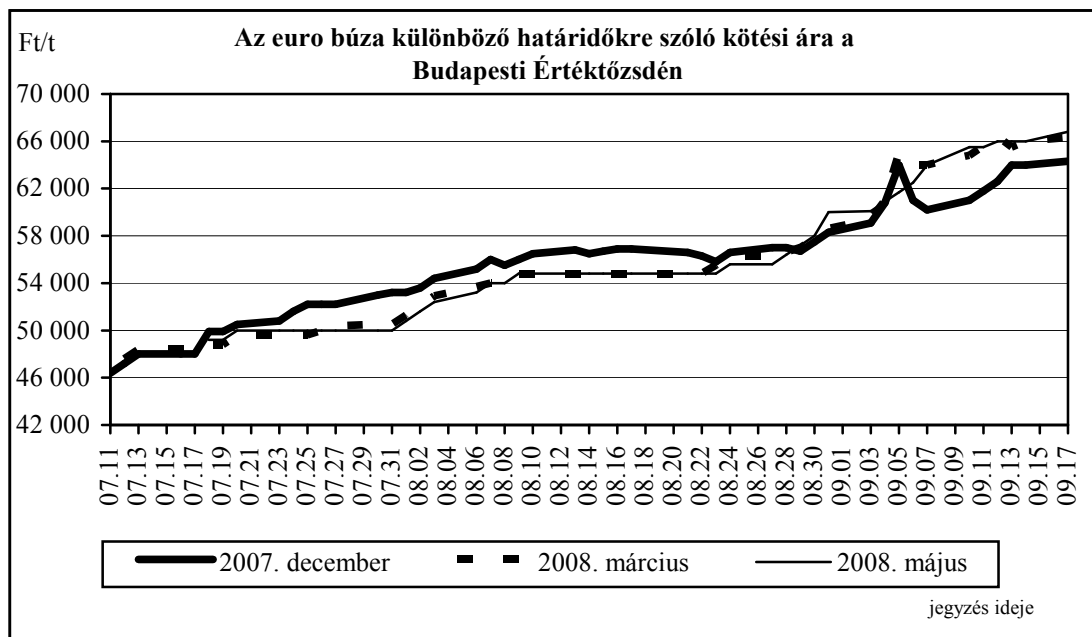

US 2 YC-USA 2. Yellow Corn

US No. 2 SRW-USA 2. Soft Red Winter

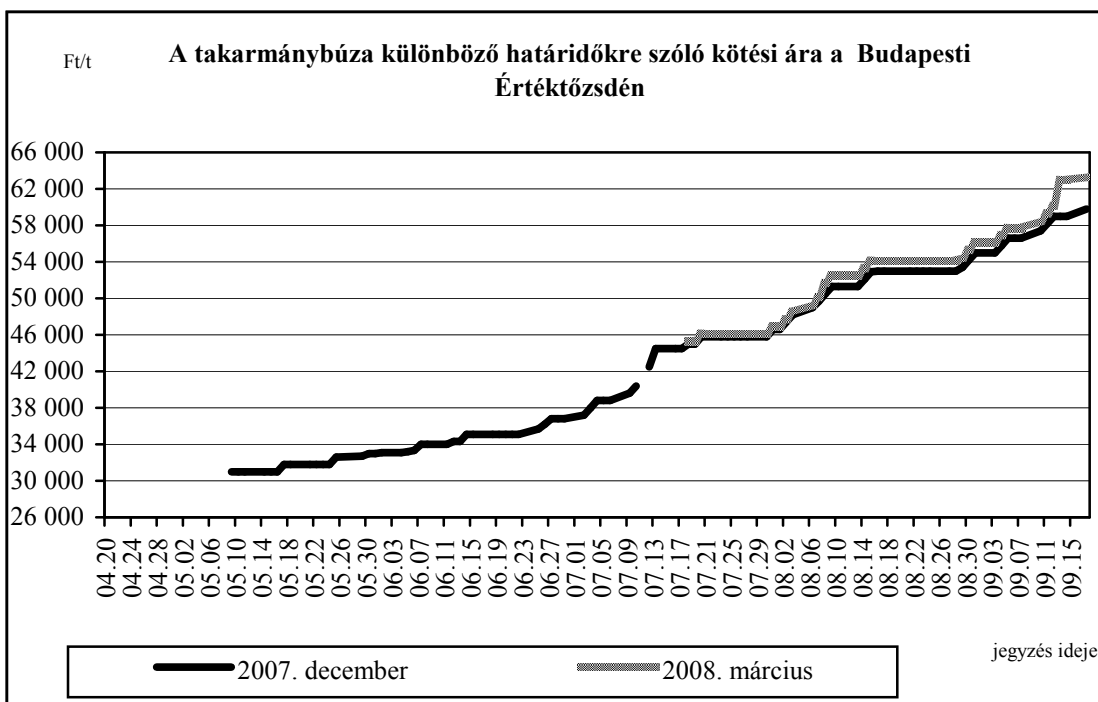
Forrás:CBOT-Chicago Board of Trade

9. ábra

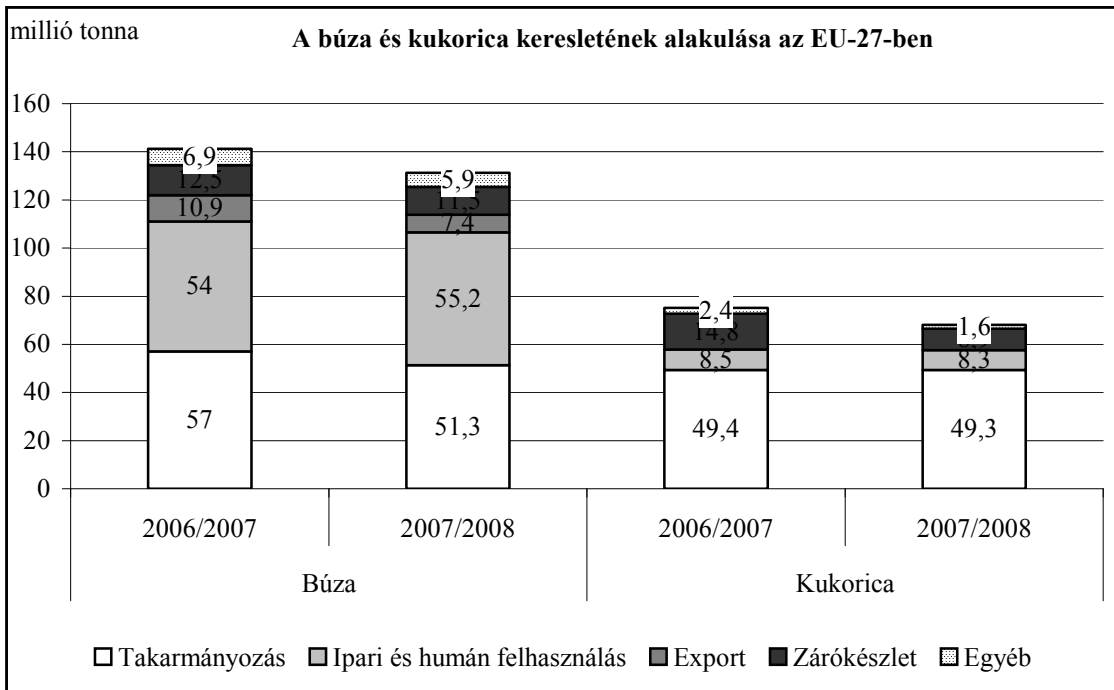
Forrás: BÉT

10. ábra

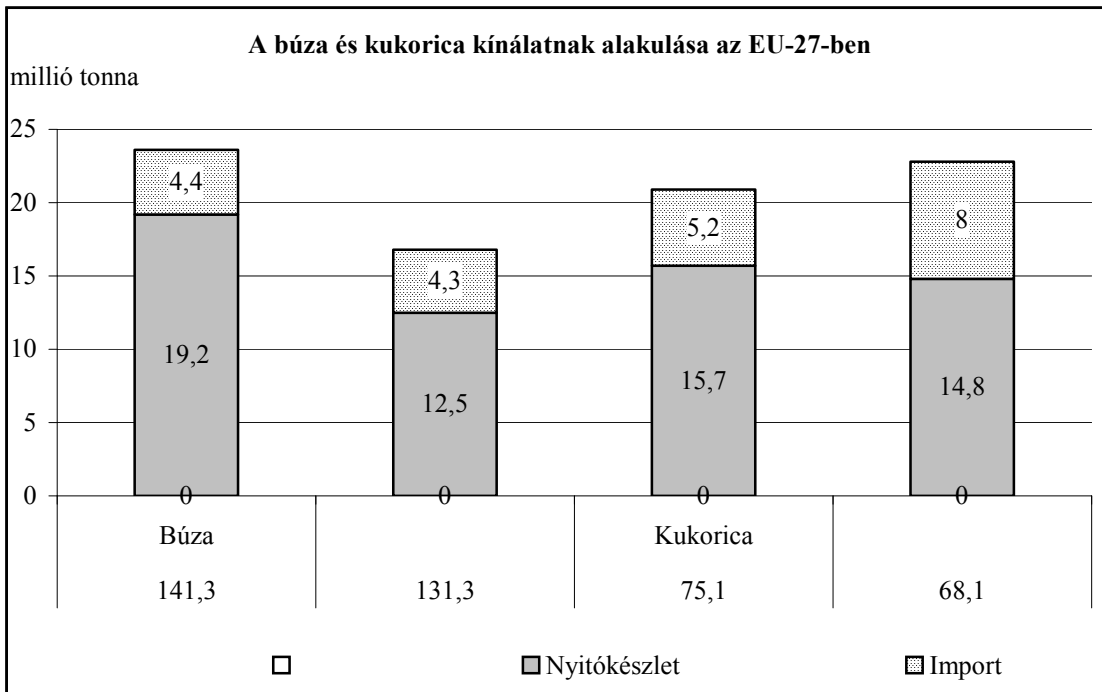
Forrás: BÉT

11. ábra

Forrás: ONIC, 2007. szeptember

12. ábra

Forrás: ONIC, 2007. szeptember

GABONA ALAPÚ TERMÉKEK ÉRTÉKESÍTÉSI ÁRA A 37. HÉTEN

Gabonaipari termékek		Körzetek			Országos				
		Alföld	Dunántúl	Észak - Magyaró.	2006. 37. hét	2007. 36. hét	2007. 37. hét	2007.37. hét/ 2006. 37. hét (%)	2007. 37. hét/ 2007. 36. hét (%)
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	391,01	292,58	-	685,44	567,16	683,59	99,73	120,53
	Ft/kg	70,42	72,04	-	46,03	72,76	71,11	154,50	97,74
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	1194,95	330,85	-	1036,33	692,50	1525,80	147,23	220,33
	Ft/kg	74,45	74,11	-	48,99	74,23	74,37	151,82	100,19
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	483,82	164,52	-	487,29	558,42	648,34	133,05	116,10
	Ft/kg	78,43	72,76	-	51,18	79,66	76,99	150,43	96,65
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	112,30	-	-	56,00	17,00	112,30	200,54	660,59
	Ft/kg	79,24	-	-	54,52	81,00	79,24	145,34	97,82
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	62,63	-	-	67,28	19,60	62,63	93,09	319,54
	Ft/kg	79,86	-	-	56,97	76,79	79,86	140,18	104,00
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	43,39	16,72	-	24,04	75,13	60,11	250,04	80,01
	Ft/kg	91,83	90,29	-	54,85	88,00	91,40	166,64	103,86
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	244,70	152,55	-	345,01	278,05	397,25	115,14	142,87
	Ft/kg	70,34	67,08	-	44,50	69,33	69,09	155,25	99,66
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	709,25	229,15	-	656,39	709,00	938,40	142,96	132,36
	Ft/kg	70,96	65,76	-	46,84	69,25	69,69	148,78	100,65
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	32,00	130,41	-	174,56	92,11	162,41	93,04	176,32
	Ft/kg	80,16	75,59	-	50,79	77,99	76,49	150,60	98,08
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	24,40	21,50	-	96,61	40,65	45,90	47,51	112,92
	Ft/kg	77,70	80,65	-	52,31	81,49	79,08	151,19	97,04
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	23,00	29,03	-	66,91	53,70	52,03	77,76	96,88
	Ft/kg	91,05	82,87	-	60,46	82,53	86,49	143,05	104,79

Forrás: PAIR

A MEGFIGYELT GABONA ALAPÚ TERMÉKEK FOGYASZTÓI ÁRA 2007-BEN

Termék	január	február	március	április	május	június	július
Finomliszt BI 55 1 kg	94	100	85	93	101	111	103
Fehér kenyér 1 kg	177	174	182	182	187	188	190
Félbarna kenyér 1 kg	184	157	142	144	160	151	162
Étkezési búzadara AD /kg	125	123	115	118	127	119	126

Forrás: PAIR

KÜLFÖLDI INFORMÁCIÓK

HATÁRIDÓS PIACOK (2007. szeptember 14.)

6. táblázat

Búza

MATIF, Párizs			CBOT, Chicago *(őszi, lágy búza)			Kansas **(őszi, kemény búza)			Minneapolis ***(tavaszi, kemény búza)			LIFFE****		
Szállítási határidő	EUR/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	GBP / tonna	Ft/tonna
2007. november	265,00	67 429	2007. szeptember	307,88	52 400	2007. szeptember	296,49	54 367	2007. szeptember	292,82	53 694	2007. november	170,50	63 054
2008. január	265,00	67 429	2007. december	310,82	51 792	2007. december	304,57	55 849	2007. december	292,08	53 559	2008. január	174,00	64 349
2008. március	265,00	67 429	2008. március	313,76	49 189	2008. március	304,21	55 783	2008. március	292,91	53 711	2008. március	176,50	65 273
2008. május	265,00	67 429	2008. május	272,98	43 197	2008. május	273,71	50 190	2008. május	288,41	52 886	2008. május	179,00	66 198
2008.augusztus	201,00	51 144	2008. július	215,85	43 627	2008. július	216,03	39 613	2008. július	256,26	46 990	2008. július	180,50	66 753
2008. november	187,75	47 773	2008.szeptember	218,24	40 019	2008. szeptember	218,97	40 153	2008. szeptember	224,11	41 095	2008. november	124,00	45 858

*SRW-Soft Red Winter

**HRW-Hard Red Winter

***DNS-Dark Northern Spring

**** étkezési és takarmánybúza

CBOT-Chicago Board of Trade

KCBOT-Kansas City Board of Trade

MGE-Minneapolis Grain Exchange

Kukorica

7. táblázat

Repce

8. táblázat

MATIF, Párizs			CBOT, Chicago		
Szállítási határidő	EUR/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Ft/tonna
2007. november	246,00	62 595	2007. szeptember	132,48	24 293
2008. január	146,50	37 277	2007. december	137,40	25 195
2008. március	248,00	63 104	2008. március	144,09	26 422
2008. június	251,50	63 994	2008. május	148,13	27 163
2008.augusztus	252,50	64 249	2008. július	151,57	27 793
			2008. szeptember	154,72	28 371

MATIF-Marché A Terme d' Instruments Financiers

MATIF, Párizs		
Szállítási határidő	CAD / tonna	Ft/tonna
2007. november	349,00	62 000
2008. február	351,75	30 195
2007. október	355,75	30 735
2008. május	340,00	60 401

MATIF-Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

ÉTKEZÉSI BÚZA ÉS TAKARMÁNYKUKORICA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Szállítási hónap
Étkezési búza	2006.37. hét		2007. 37. hét		
Franciaország					
Rouen	138	37 712	281	71 379	szeptember
La Pallice	139	37 974	261	66 297	szeptember
* Creil	131	35 786	271	68 838	szeptember
Németország					
Hamburg	137	37 471	283	71 907	szeptember
Würzburg	129	35 146	253	64 158	szeptember
Köln	139	38 018			szeptember
Drezda			250	63 523	szeptember
Dánia					
Koppenhága					szeptember
Olaszország					
Milánó	154	41 984			szeptember
Bologna	153	41 847			szeptember
Belgium					
Brüsszel	141	38 565	280	71 145	szeptember
Spanyolország					
**Barcelona			280	71 145	szeptember
Ausztria					
Bécs	137	37 471	263	66 699	szeptember
Finnország					
Nokia	114	31 180			szeptember
Takarmánykukorica					
Franciaország					
*Creil	136	37 301	256	65 144	október
Bordeaux/Bayonne	141	38 669	254	64 635	október
La Pallice	143	39 216	254	64 635	október
Németország					
Hamburg	165	45 129	250	63 523	szeptember
Olaszország					
Bologna	154	41 984			szeptember
Spanyolország					
**Barcelona			250	63 523	szeptember

*FOB - Free on Board-bérmertesen a hajó fedélzetére rakva

** - import búzaár

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

TAKARMÁNYBÚZA ÉS TAKARMÁNYÁRPA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Szállítási hónap
Takarmányárpa	2007. 37. hét		
Anglia			
Kelet-Anglia	245	62 125	október
Franciaország			
Rouen	254	64 519	szeptember
La Pallice	256	65 144	október
* Creil	246	62 486	szeptember
Németország			
Hamburg	250	63 523	szeptember
Hannover	240	60 982	szeptember
München	215	54 629	szeptember
Drezda	227	57 678	szeptember
Dánia			
Koppenhága			szeptember
Olaszország			
Bologna			szeptember
Belgium			
Brüsszel			szeptember
Spanyolország			
Barcelona	250	63 523	szeptember
Ausztria			
Bécs	223	56 662	szeptember
Finnország			
Raisio	178	45 312	szeptember
Takarmánybúza			
Franciaország			
*Creil			szeptember
Németország			
Hamburg	255	64 793	szeptember
Hollandia			
Rotterdam	263	66 826	szeptember
Belgium			
Brüsszel	263	66 826	szeptember

*FOB - Free on Board-bérmertesen a hajó fedélzetére rakva

NEMZETKÖZI GABONAJEGYZÉSEK

BÚZA	USD/t	Ft/t	USD/t	Ft/t	Szállítási hónap	Kikötő
	2007.09.07.		2007.09.14.			
keménybúza						
⁽¹⁾ Kanada CWRS 13,5%	358,76	66 664,78	355,51	65 189,87	október	*FOB St. Lawrence
⁽²⁾ Ausztrália APH 14 %	374,10	69 515,26	383,70	70 359,07	szeptember	*FOB Eastern States
⁽³⁾ US No. 2 DNS 14%	310,08	57 619,07	324,00	59 411,88	október	*FOB Portland
⁽⁴⁾ US No. 2 HRW	336,00	62 435,52	343,90	63 060,94	december	*FOB US Gulf
⁽⁵⁾ Ausztrália ASW	347,10	64 498,12	356,70	65 408,08	szeptember	*FOB Eastern States
⁽⁶⁾ EU, Francia. alapminőség	412,90	76 725,08	397,00	72 797,89	szeptember	*FOB Rouen
lágybúza						
⁽⁷⁾ US No. 2 SRW	330,80	61 469,26	331,80	60 842,17	december	*FOB US Gulf
⁽⁸⁾ Ukrajna lágyp búza	—	—	—	—	—	*FOB Black Sea
DURUMBÚZA						
⁽⁹⁾ Kanada CWAD 1	407,90	75 795,98	488,50	89 576,25	szeptember	*FOB St. Lawrence
⁽¹⁰⁾ Kanada CWAD 2	407,90	75 795,98	488,50	89 576,25	szeptember	*FOB St. Lawrence
KUKORICA						
⁽¹¹⁾ US No. 3 YC	162,40	30 177,17	161,80	29 669,27	december	*FOB US Gulf
Argentína	152,90	28 411,88	163,70	30 017,67	szeptember	*FOB Up River
ÁRPA						
⁽¹²⁾ EU, Francia., takarmány	355,30	66 021,85	349,90	64 161,16	szeptember	*FOB Rouen
Ukrajna, takarmány	—	—	—	—	—	*FOB Black Sea
⁽¹³⁾ US PNW	—	—	—	—	—	*FOB PNW

(1) CWRS-Canada Western Red Spring-13,5 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(2) Ausztrália APH- Australian Prime Hard-14 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(3) US No. 2 DNS- USA Dark Northern Spring- 14%-os fehérjetartalom-keménybúza

(4) US No. 2 HRW-USA Hard Red Winter-13,5 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(5) ASW- Australian Standard White-standardbúza

(6) EU, Francia. alapminőség - a világgpiaci árnak elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(7) US No. 2 SRW- USA Soft Red Winter-10,3 %-os fehérjetartalom-lágypbúza

(8) Ukrajna lágyp búza- 12%-os fehérjetartalom-lágypbúza

(9) Kanada CWAD 1-Canada Western Amber Durum 1-kemény

(10) Kanada CWAD 2-Canada Western Amber Durum 2-kemény

(11) US YC 3- USA No. 3 Yellow Corn

(12) EU, Francia., takarmányárpa-a világgpiaci árnak elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(13) US PNW- USA Pacific Northwest

*FOB-Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

Világpiaci helyzet

Szeptemberben tovább folytatódott a fontosabb olajosmagvak és a belőlük készült termékek árának növekedése. Így nőtt a szójabab, a szójaolaj és a szójaliszt ára is (1-3. ábra). Az ár-emelkedés legfőbb oka a piacon kialakult drasztikus egyensúlytalanság. Az olajosmagvak kínálata ugyanis – a gyengébb USA-beli szójahozamok miatt – a vártnál is kisebb lesz, 384 millió tonna, ami 12 millió tonnával kevesebb, mint a tavalyi évben. Ugyanakkor a kereslet tovább nőtt, mintegy 14 millió tonnával, és elérte a 402 millió tonnát. Ebben a helyzetben várhatóan drasztikusan csökkenni fognak az olajosmag-készletek, de a magas árak nem jelentenek garanciát arra, hogy a következő gazdasági évben nagyobb lesz a termelés és a kínálat. Ennek és a jelenlegi folytatódó ár-emelkedésnek egyik fő oka az, hogy a gabonák – elsősorban a búza – árának gyors emelkedése miatt továbbra is nagyobb nyereséget lehet elérni a gabonatermesztéssel, mint az olajosmagvakéval. Ezzel a két terménycsoport földterületért való versenyében várhatóan ismét a gabona lesz a győztese, így nem várható az olajosmagvak vetésterületének érdemi növekedése sem az északi féltekén, sem a délin, ahol most kezdődik a szója és a napraforgó vetése. Az olajnövények és termékeik árának növekedésén belül árarány-eltolódást idézhet elő, hogy az USA-ban először nem lesz elegendő szójaolaj a hazai szükségletek kielégítésére, a nagy gabonahiány pedig jelentősen növelte a szójaliszt

iránti érdeklődést. Ugyanakkor a pálmaolaj árát is növeli, hogy főbb exportőrök közül Indonézia saját szükségleteinek biztosítására exportvámot vet ki erre a termékre.

Európai kitekintés

Az Európai Unióban is emelkedtek az olajosmagvak árai, itt azonban a legfontosabb növény, a repce ára kisebb visszaesést könyvelhetett el (4. ábra). Ez az olajmalmok vártnál gyorsabb felvásárlási kampányának köszönhető, így kialakulhatott egy átmeneti kereslethiányos periódus. Ennek ellenére a repce és termékeinek ára az elmúlt fél évben töretlenül emelkedtek, egyrészt a vártnál nagyobb európai és ázsiai (Kína, Pakisztán) kereslet, másrészt a gyengébb európai és ázsiai kínálat miatt. A kínálati oldalt érinti, hogy az aszályos időjárás miatt a vártnál kisebb lesz az ausztrál repcetermés, ami az árak további növekedését is előidézheti. A repce termékeinek, az olajnak és a darának is jelentősen emelkedett az ára, az előbbi a nagy biodízelkeresletre és a napraforgóolajtermelés visszaesésének kiváltására, az utóbbi a takarmánygyártóknak a gyenge gabonatermés miatt az alacsony fehérjetartalmú darák iránti megnövekedett keresletére vezethető vissza.

Az európai repcekínálat várhatóan jövőre sem javul, mivel a magas búzaárakra való tekintettel az őszi vetések során sok helyen búzát vetnek majd a repce helyett, ami az uniós

termés visszaesését vetíti előre annak ellenére, hogy a Bizottság fontolgatja a kötelező területpihentetés feloldását.

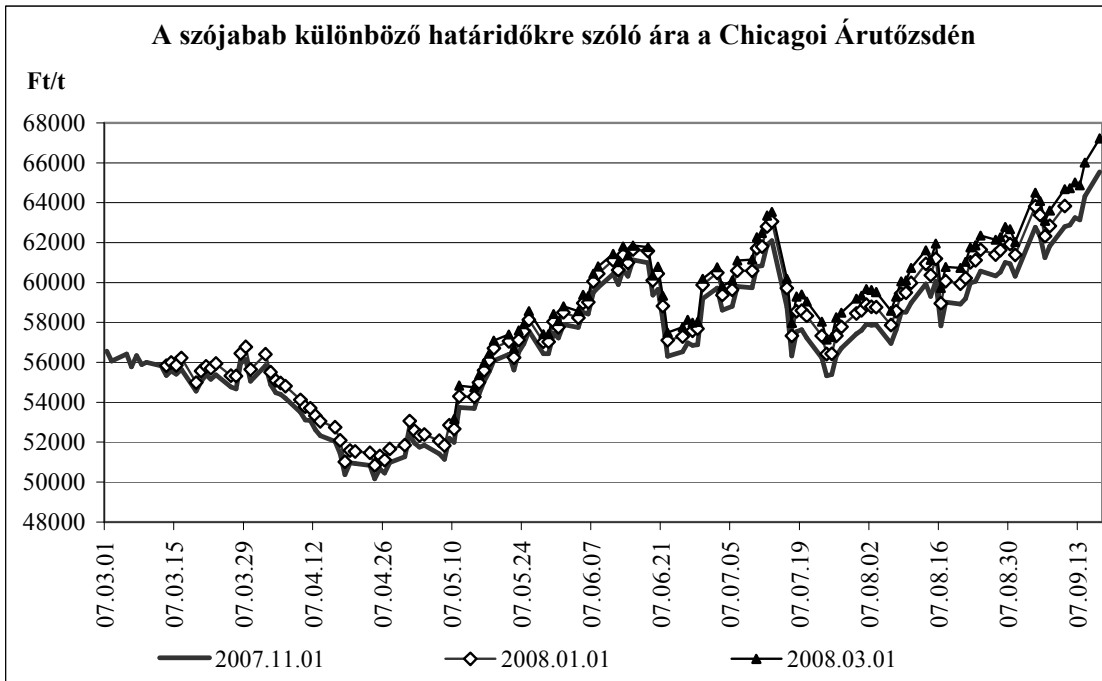
A repce mellett a napraforgó, valamint az ebből sajtolt olaj és a melléktermék dara ára is tovább nőtt, ami a továbbra is gyenge kelet-közép-európai terméskilátásoknak és az ukrán napraforgóolajra várhatóan kivetendő exportvámnak köszönhető (5. ábra, 1-2. táblázat). A kilátások továbbra sem biztatóak, annak ellenére, hogy Argentínában 2,4-ről 2,7 millió hektárra nőtt a napraforgó tervezett vetésterülete, így a jövő év elején az ideinél nagyobb termésre lehet számítani.

Hazai körkép

Magyarországon megkezdődött a napraforgó betakarítása. A legfrissebb termésbecslések szerint 890 ezer tonnás termés várható, ami jelentősen (25%-kal) elmarad a tavalyi terméstől. A világpiaci helyzetnek megfelelően itthon is tovább nőtt a napraforgó és repcemag tőzsdei ára (6. ábra), a napraforgó termelői árak pedig a PÁIR által becsültnek megfelelően, 80 ezer forint közelében mozognak (3. táblázat). A napraforgótermékek ára is jelentősen emelkedett, az olaj belföldi ára utoljára 2003-ban volt ezen a színvonalon. A dara ára is jelentősen emelkedett, de még mindig a legalacsonyabbak között van az uniós összehasonlításban (2. táblázat).

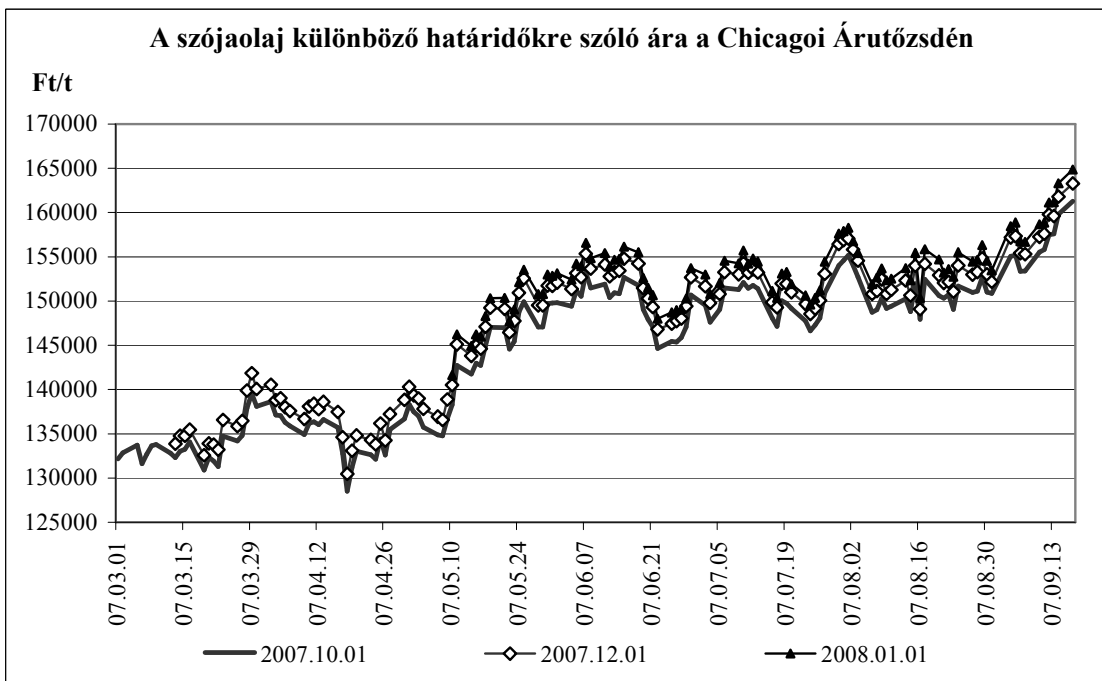
A 34. heti számban jelzettnek megfelelően az olaj fogyasztói ára augusztusban már követte az értékesítési árak növekedését, és egy hónap alatt 7%-ot emelkedett (7. ábra).

1. ábra

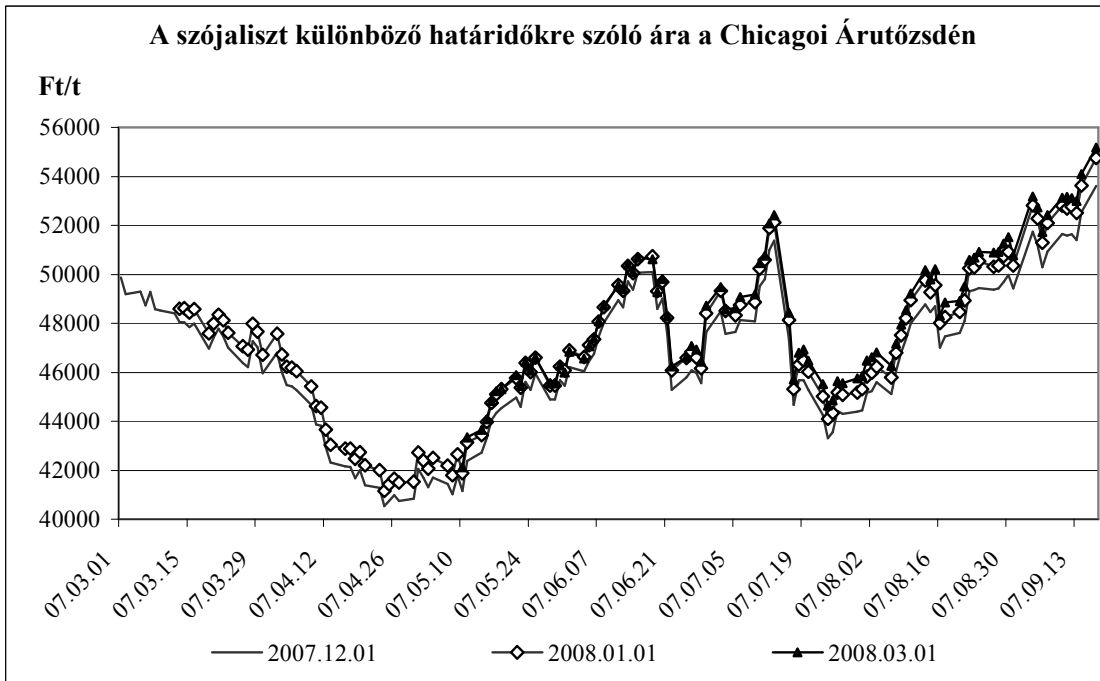
Forrás: CBOT határidős gabonapiac - napi statisztika

2. ábra

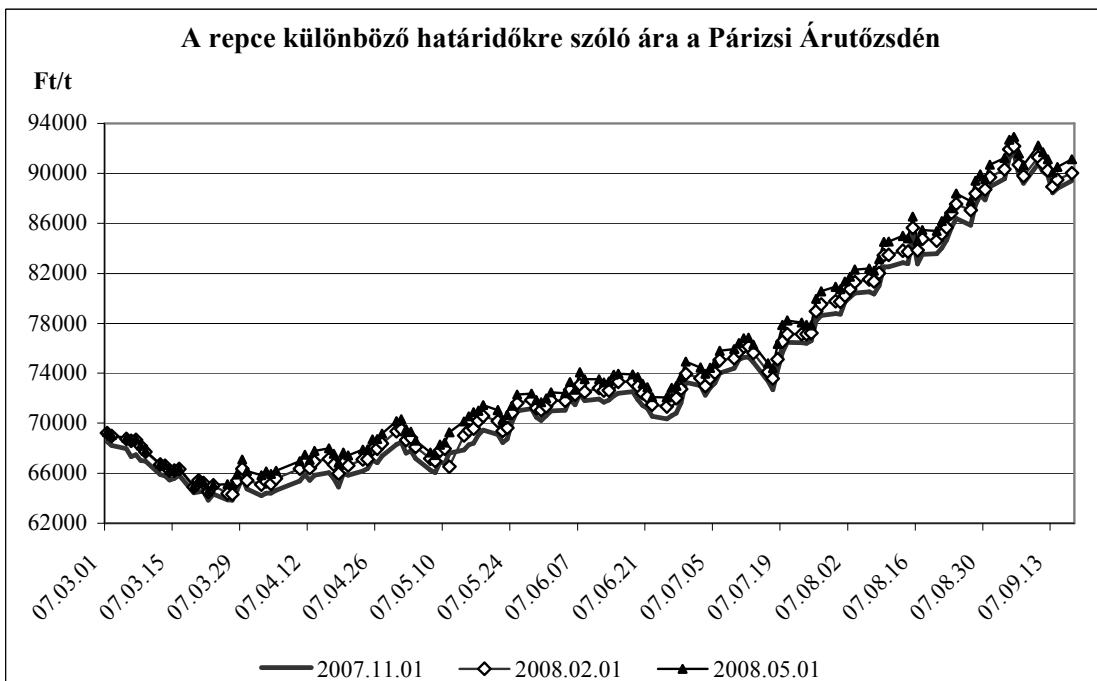
Forrás: CBOT határidős gabonapiac - napi statisztika

3. ábra

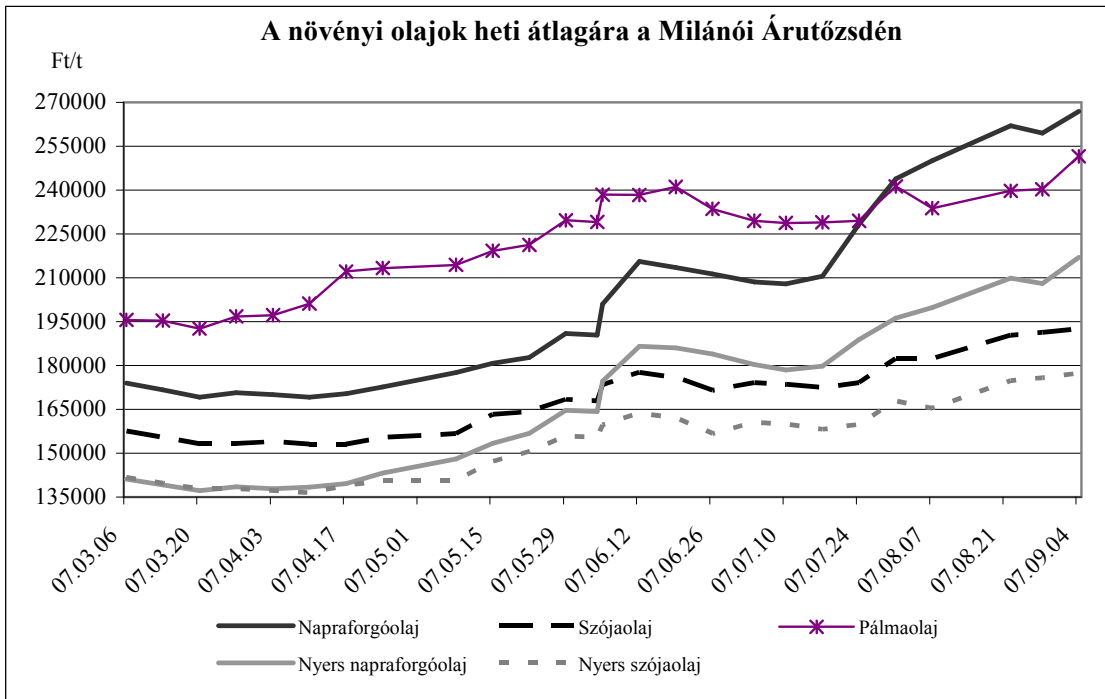
Forrás: CBOT határidős gabonapiac - napi statisztika

4. ábra

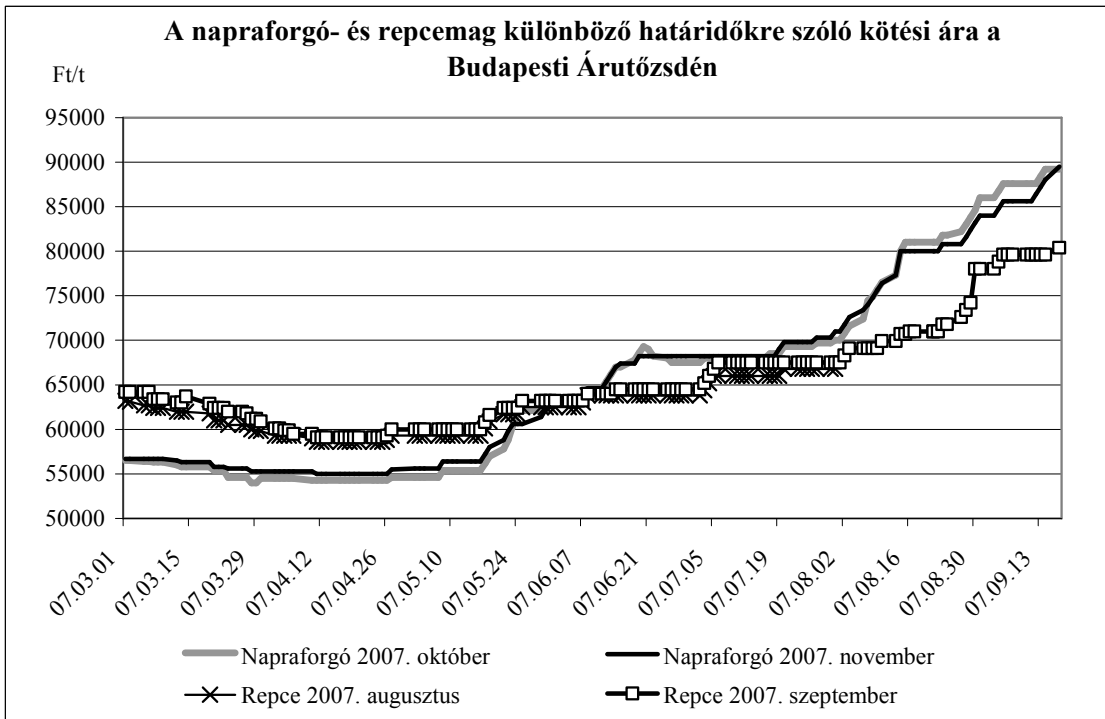
Forrás: MATIF határidős gabonapiac - napi statisztika

5. ábra

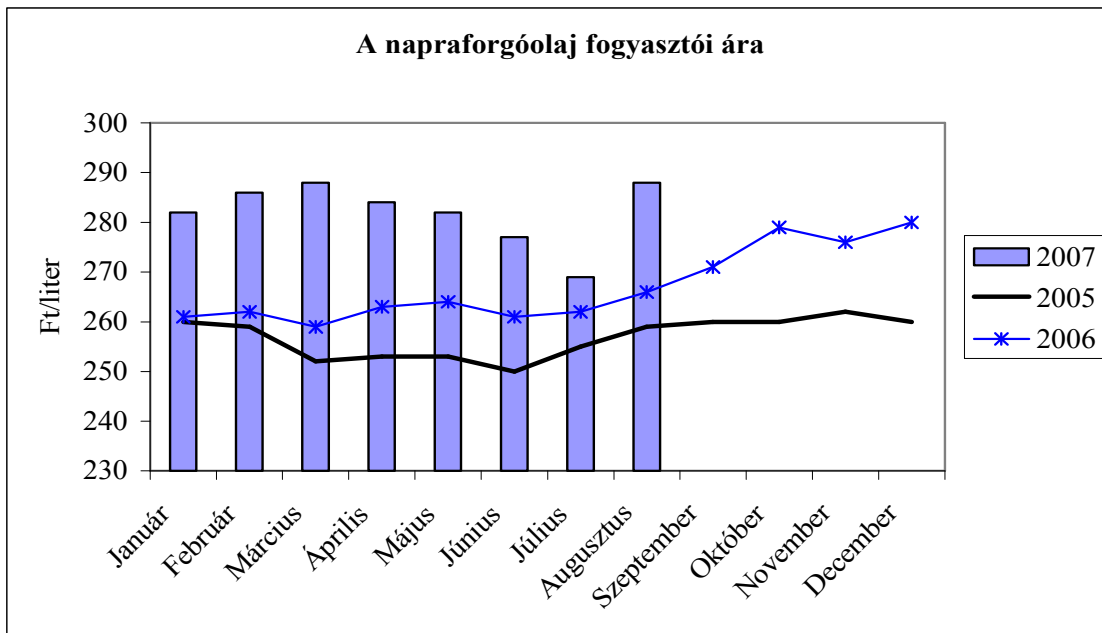

Forrás: Borsa di Milano - heti statisztika

6. ábra

Forrás: BÁT határidős gabonapiac - napi statisztika

Forrás: KSH

1. táblázat

A NYERS NÖVÉNYOLAJOK ÁRA*

Ország		Hollandia	Németország	Olaszország	Egyesült Államok	Magyarország
Ft/tonna	Ár típusa	Prompt nagyker. ár	Prompt nagyker. ár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgóolaj	2007.08.17	212 030	-	199 901	-	148 602
	2007.08.31	208 240	-	208 036	-	159 424
	2007.09.14	213 509	-	219 923	-	208 000
Repceolaj	2007.08.17	182 560	185 168	-	-	-
	2007.08.31	185 464	188 004	-	-	-
	2007.09.14	189 565	191 474	-	-	-
Szójaolaj	2007.08.17	170 824	178 648	165 310	152 760	-
	2007.08.31	170 982	174 031	175 832	153 742	-
	2007.09.14	174 298	178 878	184 017	160 515	-

Forrás: AKI, ZMP, BM, CBOT, DARSS

* Fontosabb exportőr és importőr államok

EURÓPAI OLAJNÖVÉNY- ÉS DARAÁRAK

<i>Ország</i>		<i>Hollandia</i>	<i>Franciaország</i>	<i>Németország</i>	<i>Ausztria</i>	<i>Magyarország</i>
Ft/tonna	Ár típusa	Prompt ár az olajmalom kapujában	Prompt ár az olajmalom kapujában	Heti termelői és értékesítési ár *	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár *
<i>Napraforgómag</i>	2007.08.17	-	94 749	-	69 172	76 576
	2007.08.31	-	92 300	-	78 060	85 600
	2007.09.14	-	108 294	-	81 970	81 927
<i>Napraforgódara</i>	2007.08.17	44 140	46 944	-	34 275	28 488
	2007.08.31	-	45 731	-	40 643	27 626
	2007.09.14	-	55 132	-	47 657	34 995
<i>Repce</i>	2007.08.17	83 456	81 865	76 119	70 419	62 162
	2007.08.31	81 299	79 749	76 682	76 770	63 734
	2007.09.14	89 312	95 470	80 160	83 241	67 164
<i>Repcedara</i>	2007.08.17	44 858	44 597	43 373	34 275	-
	2007.08.31	43 698	43 444	44 643	40 643	-
	2007.09.14	49 618	53 282	48 801	48 928	-

Forrás: AKI, ZMP, BLPW, DARSS

* A termelői ár a mag, az értékesítési ár a dara esetén értendő.

3. táblázat
A FONTOSABB HAZAI OLAJOSMAGVAK TERMELŐI, A BELŐLÜK KÉSZÜLT TERMÉKEK FELDOLGOZÓI ÉRTÉKESÍTÉSI ÁTLAGÁRA

<i>Megnevezés</i>		<i>2006. 37. hét</i>	<i>2007. 36. hét</i>	<i>2007. 37. hét</i>	<i>2007. 37. hét / 2006. 37. hét [%]</i>	<i>2007. 37. hét / 2007. 36. hét [%]</i>
<i>Ipari Napraforgómag</i>	tonna	28 323	7 856	6 648	23,5	84,6
	Ft/t	57 656	83 919	81 927	142,1	97,6
<i>Repce</i>	tonna	1 363	6 611	2 765	202,8	41,8
	Ft/t	56 025	67 574	67 164	119,9	99,4
<i>Ömlesztett napraforgóolaj</i>	tonna	139	55	74	53,2	132,8
	Ft/t	149 027	201 072	208 000	139,6	103,4
<i>Napraforgódara</i>	tonna	1 263	526	453	35,8	86,0
	Ft/t	21 494	34 352	34 995	162,8	101,9

Forrás: AKI